

Українська газета
Видання: 1. вранішнє
2. ввечірє
3. вночі
4. вранішнє
5. ввечірє
6. вночі
7. вранішнє
8. ввечірє
9. вночі
10. вранішнє
11. ввечірє
12. вночі
13. вранішнє
14. ввечірє
15. вночі
16. вранішнє
17. ввечірє
18. вночі
19. вранішнє
20. ввечірє
21. вночі
22. вранішнє
23. ввечірє
24. вночі
25. вранішнє
26. ввечірє
27. вночі
28. вранішнє
29. ввечірє
30. вночі
31. вранішнє
32. ввечірє
33. вночі
34. вранішнє
35. ввечірє
36. вночі
37. вранішнє
38. ввечірє
39. вночі
40. вранішнє
41. ввечірє
42. вночі
43. вранішнє
44. ввечірє
45. вночі
46. вранішнє
47. ввечірє
48. вночі
49. вранішнє
50. ввечірє
51. вночі
52. вранішнє
53. ввечірє
54. вночі
55. вранішнє
56. ввечірє
57. вночі
58. вранішнє
59. ввечірє
60. вночі
61. вранішнє
62. ввечірє
63. вночі
64. вранішнє
65. ввечірє
66. вночі
67. вранішнє
68. ввечірє
69. вночі
70. вранішнє
71. ввечірє
72. вночі
73. вранішнє
74. ввечірє
75. вночі
76. вранішнє
77. ввечірє
78. вночі
79. вранішнє
80. ввечірє
81. вночі
82. вранішнє
83. ввечірє
84. вночі
85. вранішнє
86. ввечірє
87. вночі
88. вранішнє
89. ввечірє
90. вночі
91. вранішнє
92. ввечірє
93. вночі
94. вранішнє
95. ввечірє
96. вночі
97. вранішнє
98. ввечірє
99. вночі
100. вранішнє

Українські Вісті

№ 85 (143) 1947
Українська газета
Видання: 1. вранішнє
2. ввечірє
3. вночі
4. вранішнє
5. ввечірє
6. вночі
7. вранішнє
8. ввечірє
9. вночі
10. вранішнє
11. ввечірє
12. вночі
13. вранішнє
14. ввечірє
15. вночі
16. вранішнє
17. ввечірє
18. вночі
19. вранішнє
20. ввечірє
21. вночі
22. вранішнє
23. ввечірє
24. вночі
25. вранішнє
26. ввечірє
27. вночі
28. вранішнє
29. ввечірє
30. вночі
31. вранішнє
32. ввечірє
33. вночі
34. вранішнє
35. ввечірє
36. вночі
37. вранішнє
38. ввечірє
39. вночі
40. вранішнє
41. ввечірє
42. вночі
43. вранішнє
44. ввечірє
45. вночі
46. вранішнє
47. ввечірє
48. вночі
49. вранішнє
50. ввечірє
51. вночі
52. вранішнє
53. ввечірє
54. вночі
55. вранішнє
56. ввечірє
57. вночі
58. вранішнє
59. ввечірє
60. вночі
61. вранішнє
62. ввечірє
63. вночі
64. вранішнє
65. ввечірє
66. вночі
67. вранішнє
68. ввечірє
69. вночі
70. вранішнє
71. ввечірє
72. вночі
73. вранішнє
74. ввечірє
75. вночі
76. вранішнє
77. ввечірє
78. вночі
79. вранішнє
80. ввечірє
81. вночі
82. вранішнє
83. ввечірє
84. вночі
85. вранішнє
86. ввечірє
87. вночі
88. вранішнє
89. ввечірє
90. вночі
91. вранішнє
92. ввечірє
93. вночі
94. вранішнє
95. ввечірє
96. вночі
97. вранішнє
98. ввечірє
99. вночі
100. вранішнє

Середа, 26 листопада 1947 р. — Число 85 (143) Рік III

Mittwoch, 26. November 1947 — Nr. 85 (143) Jahrgang 3

Навколо урядової кризи в Франції

Бюм зазнав поразки — Комуністичні країни — Проголошено мобілізацію до війська

Шуман сформував кабінет

ПАРИЖ (РШТ, Радіо-Мюнхен). 24 листопада. Новий французький міністер-президент Р. Шуман пізно вночі сформував новий кабінет. Уряд Шумана складається з 9 представників народно-республіканської партії МРП, 6 соціалістів, 4 радикал-соціалістів і 1 незалежного республіканця. 8 із них належали до кабінету Рамад'є. Леон Блюм пропонував пост заступника міністер-президента, але в останню хвилину він від цього відмовився. П. Рейно також не погодився стати заступником і тому не ввійшов до нового уряду. Восьмий раз призначено Бідо на міністра закордонних справ Франції. Міністром внутрішніх справ буде дотеперішній міністер оборони соціаліст Ж. Мош.

Міністер-президент Р. Шуман представив опівночі свій кабінет президентові республіки Оріолеві. Політичні спостерігачі висловлюють своє незадоволення з приводу того, що не сформовано виразно антикомуністичний кабінет. У ньому немає жадного комуніста (але немає й голістів - Ред.).

У Франції страйкує тепер подан 1 мільйон робітників.

Торез у Варшаві

ВАРШАВА (РШТ). 24 листопада. Повертаючись із Москви генеральний секретар французької комуністичної партії М. Торез зустрівся вчора у Варшаві. Його візиту вийшла польська колегія. Того самого дня він від'їхав далі до Катовіце.

За усунування будівельної промисловості

ЛОНДОН (РШТ). 24 листопада. На одних зборів заступник міністер-президента Едзі лорд-кампелер Моррісон заявив, що уряд має намір націоналізувати будівельну промисловість.

Воллес знову своє

ВАШІНГТОН (РШТ). 24 листопада. Колишній віцепрезидент США Генрі Воллес учора знову обстоював думку про потребу зустрічі між Сталіном і Труменом, щоб полегшити всі спірні питання міжнародної ваги.

Конференція великих 4-х

ЛОНДОН (ЮП). 21 листопада. Міністер закордонних справ США Маршалл прибув у п'ятницю до Лондону. Державний секретар США, однак, не побажав висловитися з приводу подорожі конференції великих чотирьох, що починається у вівторок. Советський міністер прибув, гадають, у понеділок разом з своїм штабом із 150 фахівців і дорадників. Прибуття Бідо також сподіваються в понеділок. За повідомленням Ройтера, Бідо запропонує конференції сказати, що складається з таких пропозицій: реорганізація Німеччини на

ПАРИЖ (Дена). 21 листопада. Після того, як кабінет Рамад'є на спеціальному засіданні в середу вирішив позатися до демісії, президент республіки В. Оріоль доручив провідникові соціалістичної партії Леону Блюмові сформувати новий французький уряд. Новий міністер-президент прочитав у п'ятницю по обіді на засіданні Національних Зборів урядову декларацію. На півночному засіданні о 22 годині Національні Збори висловили міністер-президентові Л. Блюмові вотум недовіри: він одержав лише 302 голоси проти 277, тоді як, згідно з конституцією, новий міністер-президент має одержати абсолютну більшість голосів; що складає 309 голосів.

Національні Збори були переповнені, коли Леон Блюм у п'ятницю по обіді виклав свою урядову програму. Він апелював до всіх французів утворити союз республіканців для боротьби за свободу, соціальну справедливість і мир — союз усіх тих, що не хочуть підкоритися безособовій диктатурі, не диктатурі пролетаріату, а диктатурі однієї партії, і тих, що відхиляють потребу у боротьбі проти цієї небезпечної диктатури однієї партії шукати порятунку в особистій владі однієї людини. Він закликав своїх земляків згуртуватися навколо цієї „третьої групи сил“, щоб боронити свої основні права і свободи. Блюм обвинувачував комуністів, що вони проголосили війну французькій демократії.

ПАРИЖ (Дена). 21 листопада. Тим часом ставовище в Франції загострилося, і хвиля страйків шириться далі. Лише в Парижі і Марселі страйкують приблизно 500.000 робітників у різних галузях промисловості. В четвер комуністична партія звернулася до французького народу з закликом прислатися до „кампанії за прискорення повороту комуністичної партії до влади“.

В Марселі розпочали страйк 6.500 залізничників. Серед робітництва, зростає, помітна деяка тенденція виявляти спротив проти наказів СЖТ — опанованої кому-

ністами Федерації профспілок. Більшість робітників заводів Сітроєн у Парижі в п'ятницю повернулися до праці після того, як вони таємним голосуванням ухвалили припинити страйк. У Тулоні 55% робітників на корабельних і фабриках висловилися проти „політичних страйків“. Також у багатьох шахтах на півночі країни частина робітників знову відновила працю. Натомість застрайкували портові робітники в Бордо.

ПАРИЖ (РШТ, Радіо-Мюнхен, ББС). 22 листопада. Президент республіки В. Оріоль доручив провідникові католицької народної партії МРП Р. Шуманові — міністрові фінансів у кабінеті Рамад'є — сформувати новий уряд. У своїй урядовій декларації Шуман сказав: „Ми мусимо врятувати республіку“. Він вимагав „покласти край використуванню людської нудли для політичних цілей“. Щодо своєї програми, то він, мовляв, продовжуватиме політику Рамад'є як у внутрішній, так і в зовнішній ділянці. Виступаючи проти Шумана, комуніст Люкьо назвав його „малим політиком, що обстоює інтереси США“. 412 голосами проти 184 Національні

Ще в четвер перед своєю демісією Рамад'є проголосив радіомобілізацію 80.000 резервних річників половини 1927 р. що були недавно звільнені. Уряд послав до Марселю для підсилення гарнізону сильні військові з'єднання з танками й важкою зброєю. Війська проїжджали на пантанжних автах і танках вулицями міста, щоб показати порушникам спокою міць своїх частин.

Плянують державний переворот

Збори висловили йому своє довір'я. Проти голосували комуністи. Голісти голосували за або утрималися“. Паризький кореспондент ББС Калет за причину поразки Л. Блюма вважає те, що він вже не можна не враховувати перемогу де Голя. Не слід, мовляв, провадити війну на 2 фронти. Це, очевидно, враховує Р. Шуман. А якщо так, то треба сподіватися, що новий уряд буде перехідним. За словами Калета, він підготує ґрунт для приходу до влади генерала де Голя.

Тим часом французький генеральний штаб провадить заходи проти можливої спроби комуністів захопити владу: вони нібито плянують державний переворот.

Труднощі Шумана

ПАРИЖ (Радіо-Мюнхен). 22 листопада. Якщо він не міг сформувати новий кабінет, то мабуть уже нікому не пощастить це зробити, — сказав Л. Блюм.

ПАРИЖ (РШТ, Зюдвестфунк). 23 листопада. Вся французька преса, за винятком комуністичної, вітає призначення Р. Шумана на нового міністер-президента. „Орор“ добачає в цьому початок нової сторінки в історії Франції. Лише комуністичний орган „Юманіте“ глузливо зауважує: „нещастя цього урядування (так зневажливо називає тут „Юманіте“ партію МРП — Ред.) полягає в тому, що йому стоїть на перешкоді комуніст. партія“.

Як виходить з перших повідомлень Англії й США, там теж висловлюють задоволення, що в Франції таким чином закінчиться криза.

Новий міністер-президент відбув учора наради з Л. Блюмом і колишнім міністер-президентом П. Рейно. Перед Р. Шуманом поставили, кажуть, труднощі в формуванні кабінету. Причина труднощів — розходження між соціалістами та МРП з приводу одного питання: внутрішніх економічних заходів; соціалісти гадають, що лише соціалістична економіка врятує ситуацію, натомість представники МРП — прибічники приватної ініціативи — вимагають більшої незалежності від держави.

Королівське свято в Англії

лі тому привласнено титул герцога Елізбурзького. Під час візиту були присутні майже 3000 осіб, серед них 5 королів і 7 королев. Це було найбаристіше свято британського королівського дому з того часу, коли 10 років тому короновано короля Георга. Сотні тисяч глядачів, з яких багато чекали цього моменту цілу ніч на вулицях, вибухнули бурхливо радістю, коли дець по 11 годині весільна процесія рушила вулицями від Букінгемського палацу до Вестмінстеру. Пропецію відкривала бабуся нареченої — королева Марі. За нею в золотій кареті їхала королева Елізавета разом з принцесою Маргаритою. Герцог Елізбурзький прибув іншим шляхом і швидко на східних вітарі став з боку своєї нареченої: на ній була атласна сукня кольору слонової кости. Молодий звичав архієпископ Кентеберійський.

По обіді молоде подружжя вирушило королівським поїздом до графства Гемшир, де воно проведе першу частину свого медового місяця. Потім подружжя від'їде до Шотландії.

З нагоди весілля принцеси Елізавети в усіх областях англійської зони Німеччини відбулися паради й урочистості.

Лівідовано партію незалежних

БУДАПЕШТ (ЮП). 21 листопада. В довгому спискові імен угорських політиків, що протягом останнього часу втекли за кордон, рятуючись від переслідувань з боку комуністів, додано ще одне прізвище: Карл Пасер. Колишній соціаліст зник з Будапешту в четвер, коли він довідався, що народний суз запрохав парламент позбавити його парламентського імунітету.

* НАНКІН (Радіо-Мюнхен). 23 листопада. Сьогодні в Китаї відбуваються вибори до перших Національних Зборів. У виборах бере участь приблизно 156 мільйонів виборців.

* ВАРШАВА (ББС). 23 листопада. Як повідомляє агенція Асоційтед Прес із Варшави, редактора органу соціалістичної партії Миколайчика — „Газета Людова“ — Баторовича і 4 членів його родуля знайдено мертвими у власному будинку в околицях Варшави.

* БРАТИСЛАВА (Зюдвестфунк). 23 листопада. Словацька демократична партія вирішила зібратися на свій конгрес у другій половині січня наступного року.

* ТЕРГАН (РШТ). 23 листопада. Іранський кабінет обговорює сьогодні питання про напад на іранський флот (воті) Советів протестували проти сформування ірансько-советської нафтової угоди. Іранська відповідь буде, як гадають, негативною.

* МОСКВА (Радіо-Мюнхен). 23 листопада. СССР святкує сьогодні „День артилерії“. Советська преса відзначає, що советська артилерія — „майстрата в світі“ і вимагає посилити її розбудову.

* ГАВАННА (ГА). 22 листопада. Президент республіки Куба Фр. Сан Мартін відкрив учора в Гаванні міжнародну торговельну конференцію, в якій беруть участь представники 62 країн.

* ФРАНКОУРТ НА МАЙНІ (ГА). 23 листопада. Американська військова влада підтвердила повідомлення про арешт трьох советських воєнків, що намагалися втекти з американської зони одного німця. В цій справі ведеться слідство.

* ПРАГА (Радіо-Беромунстер). 23 листопада. З огляду на важкий харчовий стан чехо-словацький уряд закликає з 1 грудня знову запровадити нормування харчових продуктів.

* БЕРЛІН (Дена). 21 листопада. 20 листопада о 15 годині 30 хв, вперше по закінченні війни, розпочали в Берліні карбування нової монети. Карбування відбувається під наглядом окупаційної влади чотирьох великих держав.

* СААРБРЮКЕН (Дена). 21 листопада. В четвер офіційно почалися в об'їзді в Саарській області французький франк, і таким чином зроблено ще один крок на шляху до економічного об'єднання Саарщини з Францією.

* КАІР (Дена-Ройтер). 21 листопада. Єгипетський прем'єр-міністр Нограсс Паша сказав свої повноваження як міністер закордонних справ і в рамках реорганізації кабінету перебрав на себе пост міністра фінансів і міністра внутрішніх справ. Новим міністром закордонних справ став колишній міністер сільського господарства Ахмед Кашаба Паша.

* ОКСФОРД (ГА). 23 листопада. Оксфордський університет присвоїв учора державному секретареві США Маршаллові звання почесного доктора шкільного права.

* ВАШІНГТОН (Зюдвестфунк). 23 листопада. Американський сенат розпочне завтра наради з приводу надання 597 мільйонів доларів допомоги Франції, Італії й Австрії. Припускають, що до середини ввечері буде схвалено відповідний законопроект.

* ПАРИЖ (ББС). 23 листопада. За повідомленням паризького радіо, на Мадагаскарі заарештовано 500 осіб, щоб запобігти повстанню проти французів.

* ШАНХАЙ (РШТ). 23 листопада. Комуністи розпочали великий наступ на Ганьку.

* РИМ (ГА). 23 листопада. Загальний страйк у південно-східній провінції Італії Барі закінчився. Міністер ризиків Селі заявив, що страйкарі не досягли ніяких наслідків.

* БАДЕН-БАДЕН (Дена). 21 листопада. Французька військова влада видала розпорядження про прискорення денацифікації. На шістьох нових розпорядження німецькі органи мають утримуватися від переслідування національних членів партії без службових рангів і функцій.

БАЗАР

Національна війна чи міжнародна громадянська війна?

Жак Кайзер

Французькі події, які свою історичну функцію виконують тільки в наступних роках і серед наступних поколінь. Таким був Листопадовий похід, що кінчився трагедією під Базаром 22 листопада 1921 р. Цей похід заув'язує Другий Зимовий. Він був останнім актом боротьби за захист української держави, що її вважала Українська Народна Республіка.

Після падіння російського самодержавства, революційними заходами українського народу утворено український уряд—Українську Центральну Раду, що очолювала боротьбу за відновлення Української Держави.

Після з'їзду українських кооператорів, учительства, студентства, масових демонстрацій українського громадянства в Петербурзі і Києві, після Всеукраїнського Конгресу та Першого Військового з'їзду Українська Центральна Рада оголосила відновлення Української Держави, закликаючи в Першому Універсалі, в ім'я українського народу, що „...одині самі будемо творити наше життя“.

Перший Універсал Української Центральної Ради урочисто стверджує пройдені історичні шляхи української революції. Це був перший акт висловлення державної свідомості і прагнення українського народу.

7 листопада 1917 р. III Універсал проголосив, що „...Вільна Україна стає Українською Народною Республікою—УНР“.

22 січня 1918 р. Українська Центральна Рада проголосила самостійність Української Народної Республіки. IV Універсалом: „...Українська Народна Республіка стає самостійною, від якої незалежною, вільною, Суверенною Державою українського народу. І остаточно завершується творення держави української актом з'єднання обох українських республік—Західної УНР і Української Народної Республіки 22 січня 1918 р. Це було в першу річницю IV Універсалу УНР. У Києві відкрився Конгрес трудового народу і на першому засіданні його урочисто проголошено: „Одну Одиопільну Суверенну Українську Народну Республіку“.

Вирок майже 800 літ було подано єдиному тілу землі Української між сусідніми-загарбниками: Мадярщиною, Польщею, Австрією, Румунією, Росією. З волею війни і революції 1917 р. на руїнах Російської імперії встала Соборна Суверенна Українська Держава волею трудового українського народу.

На цей час закінчується також творення нової державної влади в Росії, що її захопили в свої руки більшовики. Першим завданням для більшовицького уряду було—відновити Російську імперію, щоб її потугою проводити свою чергову експансію. Розпочинається проєкт нового червоного „збирання руських земель“ під егідою більшовиків. Ідея за повеління України, воєнноподобних республік Кавказу, Прибалтики тощо. Цю війну загарбницьку більшовизм здійснює руками бувалих царських генералів, що оточили йдуть на службу до червоної армії з ідеєю відновлення „єдиної великої“.

Зачинає боротьба між двома світоглядом, між двома революціями—між Українською, що несе волю, національне й соціальне визволення своєму народові, і російською, що несе для українського народу волю національного поневолення, яка тільки закликала апарат державної влади на новий і продовжує загартувати загарбання і поневолення

інших народів, тільки під іншими гаслами.

Нам і наступним поколінням нехай буде назажди пам'ятним, що Росія, яка б вона не була—триколірною, червоною чи білою, буде тільки імперіалістичним загарбником для України аж доти, доки не відмовиться від панування над нашою землею. Під ударами Росії виродився нашої історії трічі палає Українська держава, трічі її здобувас український народ і революційній боротьбі проти Московської імперії: Київська держава Українська, козацько-селянська республіка Богдана Хмельницького, Українська Народна Республіка Центральної Ради.

Другий Зимовий Похід був звитязним виразом державницьких стремлень українського народу. Серед учасників його було багато лицарів Першого Зимового походу, нагороджених орденом лицарського Залізного Хреста України. Лицарі Базару зв'язані з своїм народом душею й кров'ю. В ім'я його гинуть, до нього апелюють, до нього звертають всі свої надії в останню хвилину.

— Умремо за волю нашого народу!

— Наша смерть не проститься ворогам!.. За нас помститься увесь український народ!

Трагедією під Крутами почалася боротьба, а закінчилась трагедією під Базаром. Тривала вона три роки. Три роки не склали зброї лицарі-воєни Армії УНР і в цій боротьбі на четвертому році війни Армія УНР була подолана. Виснажені її полки були інтерновані по різних таборах Польщі, Румунії, Чехо-Словаччини. Світ відвернувся від стікаючої кров'ю України, був байдужий до російської навали. В таких обставинах було зрозуміло, що єдиною мовою, яку почув би весь світ, яка привела б до пам'яті інтервенції, була мова зброї. Це єдиний аргумент, що промовляв за право українського народу на самовизначення, що його так голосно декларували більшовики на словах і криваво придушували на ділі. Серед решток інтернованої армії організується похід за визволення України. Пішли в цей похід лише бажання. На Україну тоді не виходила боротьба окремих повстанських загонів. Потрібний був боєвий моральний зліт. Треба було демонструвати перед світом прагнення народу до волі, демонструвати російському імперіалізму, що спокою не буде, доки Україна лишатиметься колонією Росії. І жертва Другого Зимового Походу гідно поклала на сторінки нашої історії завоєрування рідної землі і невідступності українського народу від своїх віковичних прав на незалежну Українську державу.

Потрібні були роки неволі, щоб у свідомості українців відбулася така наснага енергії. Після гинуть у терору розвивається байдужість, її зрушує з місця трагедія Базару. Лицарі-мученики цієї трагедії розуміли велику вагу цієї своєї жертви. Підполковник Куляшенко писав в листі до товариша: „Може в помилуюсь, але гадаю, що неусіх є неминучий, а все ж таки їм в ім'я України, боєвий для маніфестації її прав, мусимо...“

Історія далі дає свідчення оптимістичного навігатора що трагедія. Всі ті численні жертви, принесені в цю війну, жертви по контабонах Росії і Німеччини, нечисленні смерті промовляють до всього світу, що боротьба українського народу за свою волю не скінчилась і не скінчиться, доки не буде завершена перемогою.

Від Ред.: „Слідами чужоземних публікацій“ — під таким мотом ми помістимо в „УВ“ час-від-часу статті з чужоземних публікацій — часописів, журналів, книг і т. д. чужоземних авторів, — що висвітлюватимуть різноманітні актуальні явища й події або ж подаватимуть погляди й оригінальні думки з приводу тих чи тих питань. Як суттєві — в окремих місцях або в своїй загальній постанові — з поглядами Редакції, ці статті, розуміється, не кінце підлягатимуть її поправкам у пілому. — Ред. „УВ“

Якщо XIX століття часто визначалося в історії як „століття національностей“, то XX століття треба б назвати „століттям інтернаціоналізму“. Чи ті перевороты, які хвилюють світ, приведуть врешті світ до його єдності, чи, навпаки, тільки посилять його поділ, витворюючи тим часом нові, ще більш претенсійні партикуляризми, ніж ті, що постали в минулому столітті?

Чи прагнення єдності, так виразно виявлене в час другої світової війни, буде неминучо підірване з дня на день сильніше наголосуваними суперечностями? Чи не матиме господарська й соціальна еволюція — чи, може б, скорше назвати господарська й соціальна революція? — своїм наслідком перетворення самої структури головних проблем? Досі існували чітко окреслені поняття „нація“, „народ“, „державна“. Чи не вступимо ми в новий етап, в який стане необхідним замінити цей вертикальний географічний поділ, що розчленовує континенти, горизонтальним поділом який — багато невизначеніше — походить би з протилежностей клас та ідеологій?

З огляду на те, що слово „війна“ тепер знову належить до порядку денного, чи не слід поставити питання — якби вибухнув новий конфлікт, чи не набере він форм класично коаліційної війни чи ознак „міжнародної громадянської війни“? Нове явище? Так, звичайно, залякати його обсягом і важливістю... для яких одних можна знайти прецеденти в історії.

Кілька днів після вибуху еспанської драми, влітку 1936 року, міністер зовнішніх справ еспанської республіки Альварес дель Вайо промовляв перед Лігою Націй: „Епоха міжнародної громадянської війни

заступає епоху національної війни“.

Наступні події не тільки заперечили його передбачення. Друга світова війна багатьма своїми аспектами може бути окреслена як „міжнародна громадянська війна“, хочби вже з огляду на загальне поширення „п'ятої колонії“ й її значення. З другого боку, з писань офіційних журналів різних країн можна читати, що заворушення, які, наприклад, спустошують Грецію, можна б назвати „громадянською війною“, яку одні розглядають як наслідок попередньої, а інші як пролог до наступної війни.

Коли ми вважасмо—на жаль!—що стоїмо на початку періоду анархії, в якому війни змінюються революціями, і коли припускаємо, що після могутнього поступу науки, після турбот обох світових воєн, після незакінченої драми господарської кризи, викликаної цими війнами, стали неминучими групові зміни, тоді ми можемо з користю пригадати інші періоди, в які світ переживав подібні збурення.

Тоді слід би прочитати знову одну книгу, що завжди лишається актуальною, написану майже сто років тому французьким істориком і філософом Фюстелем де Кулянке: „Античне право“.

Ці „студії про релігію, право та інституції Греції й Риму“ мають один захоплюючий і дуже актуальний матеріал про завоювання Греції Римом.

Після славних часів Греції з нечуваною величчю Атен через внутрішні дискусії, незгоди, суперечки, революції й війни країна була послаблена до такої міри, що тим самим зміцнилася зазіхація римлян і полегшилося її завоювання.

Який був на цей час духовний стан Греції, починаючи небезпеку, що її загрожувала? Послухаємо що її загрозувала? Послухаємо Фюстеля де Кулянке: „Любили свою батьківщину тільки в тій мірі, в якій визнавали політичний релігій, що саме тоді існував чи тоді переживав; ті, які вважали його законним, не вважали себе зобов'язаними перед ним. Від того послідувало й відмирало почуття патріотизму в громаді. Власна думка стала кожному світлішою, за батьківщину, а перемога своєї партії квітнула, а перемога свого міста мліла за велич і славу свого місця. Кожен докладав до того, що—при відсутності в рідному місті любові йому інституції — не вагався віддати першість іншому місту, де такі інституції існували“.

Щоб сиринти перемозі своєї партії, не вагалися укласти союзи з ворожими містами. А що Рим всюди підтримував аристократію, підком природно, аристократія перетворювалася на союзника Риму. Як Фюстель де Кулянке далі пише: „Тоді майже ніхто не думав, що мусить вибирати між незалежністю й підлеглистю; для більшості мав значення лише вибір між аристократами й народною партією“...

Який був наслідок? Історик формулює це в двох коротких реченнях: „У всій Італії й Греції розрізнялися лише дві групи людей: з одного боку, клас аристократичний, з другого—народна партія. Одна вимагала зверхності Риму, друга її заперечувала. Аристократія перемогла, і Рим здобув імперію“.

Ми мусимо подумати над цим досвідом і ще раз спитати, чи досвід минулого не може дати людям рятівного рішення для їх країн і людства.

(«Nouvelles de France» Nr. 648.)

Невже „велика брехня“ переможе?

Самнер Уелс

З однієї з країн, що лежать по той бік „залізної заслоди“, контрабандою надіслано листа, в якому ми читаємо: „Найвірнішим питанням для мільйонів людей є те, чи своєчасно прийде демократія. Ці мільйони пов'язали своє довіря й сподівання з „Голосом Америки“, в якому вони вбачають піби „голос Бога“.

Пропаганда є чужим елементом в американських традиціях. Проте, якщо американський уряд бажає мати успіх в захист демократії, він мусить знайти свої форми пропаганди, яку можна було б протиставити сучасній пропагандивній кампанії Кремля.

Твердження Гітлера — що чим більшою є брехня, тим краще вона дає наслідки — на жаль слушне, і совєтський уряд з успіхом користується цією нацистською збробою. Не можна заперечувати, що брехливий виступ Вашингтона проти Сполучених Штатів Америки — не справжній пропаганда. Його напад мав на меті ще більше підбадьорити народ, що перебувають під совєтською окупацією, посилити побоювання щодо Америки в Західній Європі й послабити підтримку американської закордонної політики з боку американського населення.

Преса й радіо, що перебувають під совєтським контролем, щоденно поширюють фальшиві повідомлення, які в очах американців є сміховинними. Але для тих, що живуть за „залізною заслодою“ й тому не мають інших джерел інформації, твердження Вашингтона про „під-зловачів війни“ приймаються на ві-

ру. Протиставити цій пропаганді може тільки „Голос Америки“. Але цей голос матиме дійсну силу лише тоді, коли Конгрес затвердить належні асигнування.

Навіть у самій Америці „обвинувачення“ Вашингтона мали деякі наслідки й чимало американців вважали їх деякою мірою правдивими. Потрібна якнайширша інформація американського суспільства про основні напрямки американської закордонної політики. При сучасному становищі неймовірно здалось те, що пресові конференції міністерства закордонних справ відбуваються дуже рідко.

Найбільший удар спрямовує совєтська пропаганда на Західну Європу. У Франції ворожі настрої проти Америки стають сильнішими й поширені більше, ніж будь-коли раніше... Ця наростаюча ненависть завдячує головне успішному поширенню совєтської пропаганди. Понад 1500 центрів „французько-совєтської дружби“ діють у Франції. Кожен з них є агенцією для ширення відомостей, нібито Сполучені Штати мають намір підкорити Францію своїм власним цілям. Американські зусилля поборювати цю кампанію обмежуються лише Парижем і виконуються малочисною групою службовців...

Треба зробити так, щоб кожна класа чи група так у Франції, як і в інших країнах Західної Європи, знала дійсну правду про американську політику, про сподівання й бажання американського народу і про хід подій в Америці. Совєтська кампанія брехні сувороти Сполучених

Штатів може бути з успіхом поборова тільки пропагандою з боку Америки. Американський уряд мусить притягти для допомоги релігійні організації — протестантські, католицькі, юдейські; відповідальних керівників з робітничих спілок, видатних діячів преси, індустрії, науки... Треба допомогти їм надіслати своїх представників до Франції й до інших західно-європейських країн, де вони могли б провадити бесіди з відповідними групами населення. Треба улаштувати постійне постачання належних інформацій з Америки...

Щойно заснований Комінформ має на меті протидіяти запровадженню в життя Маршалового плану... Для американців, що жертвували стільки коштів з метою домогтися європейським демократіям зберегти себе, було б справді дивним почути антиамериканські настрої. Цікаво зрозуміло, що це значною мірою перешкодило б співпраці між Західною Європою й Сполученими Штатами в побудові вільного світового порядку.

Успіх американської закордонної політики не меншою мірою залежить від Конгресу, який повинен з'ясувати собі, що момент вимагає негайних дій. Совєтська пропаганда може бути поборова лише реальними засобами... Совєтську пропаганду побудовано на фальшуванні американську пропаганду треба будувати лише на правді. „Велика брехня“ переможе, якщо не дитина праца.

(«New York Herald Tribune», 16. XI. 47 р.)

П. ЛІМАР.

Завдання англійської політики

Англійці визначили практичний народ і до розв'язки кожного питання, що його висуває життя, підходять цілком практично. Тієї практичності бракує саме нам, українцям. Ми любимо більше теоретичні дискусії. До всякої справи підходимо з проблемами в руці: якщо таких проблем немає, ми їх творимо, щоб було над чим дискутувати, щоб була „проблематика“, що за неї, іноді, здорово пересваримось. Не те англійці.

З цієї точки погляду цікава стаття Ф. Войта п. н. „Безпека“, що доявлялась у двох останніх числах англійського місячника „Де найтіт сентура енд афтер“. Автор статті, редактор того місячника, не один з кращих англійських журналістів.

Свою статтю Войт починає з твердження, що зовнішня політика важливіша від внутрішніх державних справ. Ці справи — це неважче внутрішнє господарство на кораблі. Оскільки тільки закордонна політика утримує державний корабель на поверхні води. Там то засоби проти небезпеки затоплення цього корабля — це й є завданням закордонної політики.

Помилка у внутрішній політиці можна виправити. Одну внутрішню політику може заступити кожної хвилини друга, якщо перша не виправдала себе. Внутрішньо-державні нещасть можна перемогти. Коли йдеться про закордонні справи, то тут щодо В. Британії обставини складаються зовсім інакше. Великі континентальні держави — як от Росія, Німеччина й США — є непереможними. Найкращий доказ цього — зріст у силі Німеччини й Росії по розбитті їх у першій світовій війні. Якби Англія впала в подібний спосіб, вона не змогла б піднятися вгору.

Нинішнє падіння Німеччини — це лише, як у 1918 р. Однак цілком певно, що Німеччина піднесеться з того занепаду. В майбутньому вона гратиме знову роль в світовій політиці. Тому закордонна політика Англії мусить рахуватися з тим, якою силою буде Німеччина, кого вона вибере собі чи кого примусить її вибрати собі за приятеля, а кого за ворога. Для закордонної політики Англії найважливішим будуть взаємини з США, але в Європі Німеччина була для Англії завжди першою. Також для США в Європі першою є Англія, а потім Німеччина. Рівновага сил в Європі — це найважливіше завдання закордонної політики Англії. Рівновагою сил в Європі проти Німеччини може бути тільки Англія разом з рештою Європи. Так само стоїть справа з СССР. Якщо Європа не стане на воєні як органічна цілість, Німеччина або СССР, або обидва разом, стануть напави ставовище. Це означало б кінець Англії не тільки як великої держави, а й як держави взагалі.

Завдання закордонної політики — це не проголошення клічів: свобода, справедливість, гуманність, демократія, інтернаціоналізм, християнство, це лише інші ідеї, чи світогляд. Ті, що відповідають за закордонну політику, мають дбати за безпеку островів, за безпеку торговельних шляхів і стратегічних центрів імперіальної системи.

Завдання закордонної політики можна звести до таких точок:

1. Коаліція дружніх держав, що буди б досить сильні і могли протиставитися всякому можливому союзові ворожих держав.

2. Самостійність націй, що в їх сфері можливого нападку лежать англійські острови і комунікаційні шляхи Британської імперії.

3. Озброєння і готовність воювати, якщо завде потреба.

Перша необхідна умова — це завжди вже рівновага сил. Союзники можуть бути держави, які

мають спільні в тому інтереси. США є природним союзником Англії. Це не означає, що Англія має бути залежна від США. Впродовж своєї історії Англія все спиралась на інші держави, але ті інші держави спирались у своїй силі на Англію. Це є джерелом справжньої сили коаліцій і союзів. США також сильніші через те, що мають Англію за союзника. Вони були б безсилі в Європі, палто в Греції, якби не Англія.

Силу Росії пелюпінність. Кажуть, що вона не приготувана до війни. Але вона була досить сильна, щоб зайняти й держати Східню й Центральну Європу, і досить сильна, щоб загрожувати Західній і Південній Європі, Середньому Сходу і Китаєві. Вона теж веде сьогодні війну в Греції проти Англії й США. Навіть якщо вона утримає тільки те, що має, вона стане сильнішою, а щоб дотати те, чого хоче, вона буде готова розпочати третю світову війну.

Друга умова закордонної політики — це „права малих держав“. Ті, що пропагують абстрактні права й засади, мають до диспозиції перо, папір, пресу. Але не жадливо й з тим погодитися не можна, щоб вони впливали на закордонну політику Англії, щоб Англія пішла на війну чи дала втягнути себе в якусь акцію, що призвела б до війни. Що деякі люди мають такі чи такі думки, це не може загрожувати безпеці Англії. Англія завжди мусить бути готова воювати за слушну справу; але тією слушною справою може бути тільки загроза її життєвих інтересів. Це мусить бути життєвий інтерес всього народу — мужики, жінки, діти і прийдешні покоління, а не тільки інтереси її софістів.

Але, з другого боку, є деякі права чи засади, що на них спирається життєвий англійський інтерес. Оборона малих, а тому й загрожених держав, є особливою англійською закордонною політикою. Це з огляду на те, щоб забезпечити безпеку торговельних шляхів Англії. Тому життєвим інтересом для Англії є самостійність держав, що лежать при її морському шляху. Якщо таку державу займає якась інша держава, що належить до потуг, або якщо займає її союзник такої потуги, то не може стати (або і стає) загрозою для безпеки Англії. Тим то, якби європейські держави стали знову самостійними в такому обсязі, як це було в 1939 р. чи радше 1937 р., то Англія була б у такому безпечному становищі, як це не була від часу віденського конгресу. Та обставина, що стільки держав втратило самостійність під час другої світової війни, це не тільки порушення моральних законів

чи людська трагедія, а й небезпека для Англії та її імперії і загроза для світового миру.

Між першою і другою світовою війною було модою дивитися на озброєння, як на причину відчуження браку безпеки. Цей погляд має ще й тепер своїх прихильників, але теперішній стан речей у світі змушує кожний уряд, що вітає якусь небудь відповідальність за ведення закордонної політики, зайняти таку позицію, що мілітарне змінення є заповуючою недопущення до світової війни. Друга світова війна могла була не прийти, якби західно-європейські держави були приготувані до війни, якби вони були не дозволили Німеччині окупувати Райнську область. Це можна було зробити, не спричинивши якогось загального конфлікту. Кличі, що, мовляв, роззброєння чи якийсь міжнародний комітет, поділений виконною силою, є заповуючою недопущення до війни, — є верзальні. Це тільки спричиняється до зростання більшої воєнничості. Між світовими війнами, і тепер, кидалось і кидаться кличі і домагання нової війни, війни за моральні абстракції, доктрини або суміш доктрин і почувань, що їх називають ідеологіями. Ці ідеології — смертельна загроза для миру в світі й англійського внутрішнього миру. Вони є причиною підсилення жорстокості війни. Кожна ідеологічна війна — силална. Противника треба перемогти зброєю і знищити його ідеологію. Ідеологічний мир буде завжди поганим замиренням. З Німеччиною Англія провадить ще війну. Англія все ще бореться з націонал-соціалізмом. Німців англійці напертають на демократизм. Те саме й СССР. Він силою напертає німців на офіційну релігію, зваву комунізм. СССР веде війну з цілим світом, щоб привернути всіх на комунізм. Якби він переміг збройно, він доклав би цього переходу на комуністичну релігію теж силою. Ця ідеологічна війна, що її веде СССР, є загрозою для безпеки так Англії, як і США. Якщо вона посилиться або навіть якщо триватиме вона в тій ватусі далі, Англія й США будуть змушені вдатися до зброї, як засобу самооборони.

Конференції в Лізі Народів чи тепер в Організації ООН є зовсім безкорисні й навіть шкідливі, якщо нема згоди в загальних справах. Ми не бачимо тепер в Організації ООН. Пасифізм — це загроза нової війни.

Друга світова війна була спільним досягненням модерної демократії — німецької, британської і французької, німецького мілітаризму, британського пасифізму й французького дефітизму. Світова війна в 1939 р. почалася в ім'я безпеки. Ідеологи викривили завдання тієї війни, назвавши її ідеологічний характер. Ідеологам можемо завидувати,

що нам загрожує третя світова війна.

В закордонній політиці пайбільш тонкою, нелегкою і важливою справою є взаємини з державами, що є в даний момент союзниками чи противниками або що можуть таким стати в майбутньому. Взаємини з іншими державами формуються тільки під одним кутом погляду, — щоб бути безпечними. Тут не може мати жадного впливу факт, що держава є демократична чи недемократична, чи це королівство чи республіка, чи вона проповідує лібералізм, егалітаризм чи олігархію. Якби СССР був небом на землі, як це дехто й твердить тепер, він був би завзятим ворогом, якби загрожував безпеці Англії. Якби СССР був пеклом на землі, як це кажуть сьогодні інші, він міг би бути потенційним союзником Англії, коли б він не був для неї загрозою.

„Мізковий трест“ Маршала

Ганс ГАБЕ

Колишній головний редактор американського часопису для німецького населення „Ді Ное Шайтунг“ Ганс Габе, що є тепер американським кореспондентом швайцарських часописів, змальовує тут деякі, так би мовити, закулісні пружини американської зовнішньої політики.

Легендарний „braintrust“ („мізковий трест“) увійшов у історію. Протягом всього президентства Рузвельта його вороги завжди виступали проти таємничого „мізкового тресту“, який зокрема визначав зовнішню політику Сполучених Штатів. Той факт, що офіційно такий „мізковий центр“ ніколи не існував і що Рузвельт — надто ж під старість — ніколи не розглядав кабінет як свій генеральний штаб, особливо сильно живило різні чутки про склад його дорадників. Протягом років блідий, хворий на шлунок Гаррі Говкінс, прихильник соціалізму, вважався за „свого еміненцію“ Рузвельта; потім знову говорилось про магічний вплив, який мав на президента державний суддя Роземей; на релігійного автора промов Рузвельта Роберта Шераула — поряд з О. Кейлем, найвизначнішим драматургом Америки — розглядали, як „владу за спиною влади“. Рузвельт справді прислухався до цих людей, ніколи не призначавши їх на офіційний пост дорадників.

Зовсім інакше стоїть справа сьогодні. З днем вступу колишнього генерального шефа штабу Маршала в державний департамент, він звернувся до свого секретаря з питанням:

— Чи є коло мого робочого кабінету конференційна зала?

І коли задвоаний секретар дав позитивну відповідь, „містер“ Маршал пояснив: візники в цій залі міститимуться мій генеральний штаб.

Другого ранку семеро панів у цивільному зібралися в обштії деревом залі нарад, що межує з безпосередньо з робочим кабінетом міністра зовнішніх справ. „Комітет Кеннена“ був покликаний до життя і негайно розпочав свою діяльність. З того часу американська зовнішня політика визначається „великими сімома“: самим Ж. Кенненом, Д. Девісом молодшим, Картоном Севеда, Ісааком Стоксом, Ж. Райнштайном, Г. Вятардом, Ж. Батлером.

„Уорлд Репортс“, вашінгтонський тиждень, що підтримує зразкові взаємини з державним департаментом, визначає трьома цуктами зовнішньополітичної тенденції „мізкового тресту“.

Перше: Комітет Кеннена не вірить в порозуміння з Советським Союзом.

Друге: Комітет Кеннена обстоює погляд, що Росія досягла крайньої межі експансії і за всіх обставин буде змушена зрестися з дальніми західними державами.

Але сьогодні немає небезпеки, що загрожувала б Англії і СССР. Німеччина перестала бути тією загрозою. Ба, що більше: СССР став загрозою для В. Британії й США і всього світу, а навіть загрозою для самого себе.

Життєвим інтересом Англії є бути у добрих взаєминах з США. Зірвання взаємин між тими двома країнами призвело б до третьої світової війни. До неї повільно англійські й американські прапори, там є свобода, надія і добробут. Там, де панує серп і молот, панує неволя, страх і нужда. Всі, що живуть в області англійсько-американського застїгу, відчувують, що їм живеється безпечно. Навпаки. Всі, що живуть під пануванням серпа й молота, або в їх засади почуття безпеки не мають.

Я.

Третє: Комітет Кеннена обстоює тотальну підтримку західного світу Сполученими Штатами і підтримку антикомуністичних сил, де б вони не виникли.

Зайво говорити, що така політика не може знаходити підтримку навіть і в колах, які не мають ніякої симпатії до Советського Союзу.

Противники вашінгтонського „мізкового тресту“ вказують на те, що всі визначні політики й військові, яких притягає регулярно комітет — особливо міністер торгівлі Геррмен, міністер оборони Форресталь, адмірал Лей та генералі Мек Артур і Клей — репрезентують консервативні елементи в уряді, тоді як завданням дорадчого комітету було б також прислухуватися й до представників ліберальних мас.

Хто ці сім?

Ж. Ф. Кеннен, 43 років, дипломат з фаху. Вступив до дипломатичної служби в 1936 р., був експертом в російських питаннях і вважається за найзавзятішого прихильника антисоветської політики.

Д. П. Девіс, 39 років, ведаю повернувся з Москви. Девіс — експерт в питаннях російської політики на Далекому Сході.

К. Севеда, 50-літній технічний управитель дорадчої групи. Його характеризують як представника праворадикальних демократичних кіл.

Ісаак Ньютон Пеллс Стокс, 40 років, вважається ліберальним елементом в складі сімох з „мізкового тресту“. Він фахівець з господарських питань і обізнаний з проблемами Об'єднаних Націй.

Ж. П. Райнштайн, має тільки 36 років, експерт в господарських справах. Його вважають за ініціатора „Маршалового плану“.

Г. С. Вятард, 47 років, талановитий пропагандист. Він має порад комітетом у всіх питаннях, що стосуються громадської думки.

Ж. Г. Батлер, найстаріший член таємного комітету, має 53 роки. Визначив авадель Південної Америки, обізнаний з усіма питаннями, що стосуються республіки Латинської Америки.

Коли говорять про пайбільш

НЬЮ-ЙОРК (РІН). 17 листопада. Заступник советського міністра закордонних справ А. Висітський виступив з промовою на останній товаришескій російсько-американській зустрічі. Він знову нагадав, як Черчила, Вериса і де Голля, що „дурять себе ілюзіями“. Але, нарік рік Москві, як він сказав, не модно тепер уступати прощому від падаючої поразки. Наполеона. Він хвалив покійного президента Рузвельта і пригадав, що з того часу стосунки між США й СССР погіршилися. Однак, СССР бачив дружніх тісних зв'язків з американськими народами.

Генерал Клей на пресовій конференції в Франкфурті на Майні. Зліва направо: Генерал Гей, полк. Істон, генерал Клей, генерал Гюбер, полковник Джонсон.

(Шена-Бізд).

Леонід БІЛЕЦЬКИЙ

Ольга Кобилянська

(Жінка-громадянка в творах письменниці)

27 листопада минуло 84 роки з дня народження славної української письменниці — Ольги Кобилянської.

Українська критика не скоро виставила в цій поетесі талант, що став окрасою українського письменства і новою сторінкою її історії. Навіть такий видатний критик, як І. Франко, як С. Єфремов, навіть ці останні не сприймали свого часу творчості Ольги Кобилянської. Не приймали до друку її твори (Франко), відвернули від її нових праць, не розуміли її на той час оригінальної проблематики, її естетики (С. Єфремов). Коли появилася року 1896 її повість „Царівна“, зустріч прийшло до її творчості Олени Маковської, а найкраще її збагнула р. 1897 одна тільки Леся Українка (її лист того року до М. Павлика).

І не диво, бо в тій добі, коли українські письменники захоплювалися реалізмом, етнографічною побутовщиною, коли на вершці слави був Ів. Нечуй-Левицький, Федькович, коли українську публіку вражали натуралістичні повісті Франка, коли Мхх. Кобилянський ще вправлявся в тематиці Карпенка-Карого, Нечуя Левицького й Панааса Мирного, коли на вершці слави був Б. Грінченко, а про Стефаника й Черемшину ще й не чути було: Микола Чернявський із шахтарською тематикою й колізіями з робітничого життя вже здобував читача, — тоді то на літературне поле виступила Ольга Кобилянська із своєю повістю „Людина“ („Зоря“ 1892 р.), повістю „Царівна“ („Буковина“, 1895 р.) і своїми найкращими повістями. І не диво, що творчість її до творчості вишневських письменників стала різким контрастом, бо ніхто для творів Кобилянської не знаходив традицій, основи в українській літературі, оскільки він ніяк ніколи новим словом і навіть новим напрямом. Тільки деякими мотивами творчості О. Кобилянської нагадувала Н. Кобилянська (в тематичній про емансиповану жінку), О. Федьковича (в тематичній про жовнірську долю, брат убиває брата: „Люба-Згуба“ Федьковича, „Земля“ О. Кобилянської). Все ж інше, особливо стиль її, композиційна навіра, — все це було нове і чуже, із західно-європейського насклада, із літературного імпресіонізму й символізму, що в Західній Європі набирало сили й популярності.

Чим більше зростає її талант, тим творчість її стає все відрубнішою й оригінальнішою, тим все більше загоряється її власна містична зоря, тим виразніше стає її літературний шлях.

Вже з першого свого друкованого твору „Людина“ О. Кобилянська виступає найяскравішим оборонцем прав української жінки. Індивідуальна емансипація у Західній Україні й на Буковині розпочинається шойно тоді, коли там розпочався вплив соціально-громадської і політичної думки М. Драгоманова, М. Павлика, його сестра Аша й Іван Франко стають оборонцями науки свого очей і безпосередніми й фактичними провідниками. Софія Окулевська, Наталка Кобилянська й Уляна Кравченко ідеї М. Драгоманова переносить у свій осередок, і там соціальна та індивідуальна свобода взагалі виростає в рух жіночого визволення.

Р. 1881 С. Окулевська перекладає до Буковини, крізь до того міста, де жила О. Кобилянська. Знайомство в цій у свій час видавано жінкою та її свогачкою Кобилянською зраділо їй до переїзду в Прагу.

Ця її праця руху до глибоко чутливої й артистичної душі Ольги і зроджує в ній устремління ідеї її перетворити в містичний образ. І першим утіленням цих ідей та пластично-артистичним їх зображенням є постать Олени Лауфлер із повісті 1888 р. „Людина“. Ця героїня першої друкованої (р. 1892) повісті О. Кобилянської під впливом лікаря Лісничого зазнає впливу з такими до того часу їй ще невідомими їй думками та ідеями: 1. рівноправність чоловіка й жінки та емансипація жінки з-під влади чоловіка, інакше вона є безсила в боротьбі за своє власне існування; 2. зброя жінки в цій боротьбі — знання, як єдиний засіб, що може перебороти існуючий суспільний лад; 3. послідовне і незмінне прямування до однієї мети, бо не становить суспільність людини; 4. правдивість, привабливість без усякої зарозумілості у поступованні, бо йти проти природи значить йти проти себе самої; 5. в основі подружжя лежить тільки кохання, бо йти за пелюгою значить саму себе обрізувати. Ці ідеї складають ту практику індивідуальності, що характеризує людину, як вищий тип людської породи, що не схилиється перед обставинами, а навпаки, сама ці обставини творить і підпорядковує своїй волі.

І цей образ людини є зовсім суперечний тому, якого до того часу висувала інтелігенція під впливом натуралістичної й матеріалістичної цивілізації, вислів якого О. Кобилянська вкладає в уста лікаря, що людина є тільки людиною й нічим іншим від звірини не відрізняється, і визначає своє життя після тих же зоологічних принципів — відживлення, боротьби за існування й розмноження. І заперечувати ці основи життя значить йти проти власного розуму. Ці два погляди на життя

в першій творі О. Кобилянської поставлені один проти одного, як дві ворожі сили, два протилежних принципи.

Отже, О. Кобилянська ставить у повісті поруч дві постаті людини: 1. — вищої, свідомої, що панує над собою і незламно прямує до однієї життєвої мети і 2. — людини, як зоологічної істоти, що все своє життя будує на засадах чисто фізіологічних.

Але Олена з повісті, поборовши в собі цей останній образ людини й відійшовши від нього, не в силі була піднятися до першого, бо суспільна рутинна, що панувала в психіці її оточення й родинні зобов'язання поставили її в становище невилікних цих зобов'язань.

І цю визвольну ідею О. Кобилянська здійснює тільки в другій повісті, в повісті „Царівна“ р. 1895, а рік перед тим на зборах „Товариства руських жінок на Буковині“, де письменниця виступила з доповіддю „Дешо про ідею жіночого руху“. В цій доповіді О. Кобилянська провадить різку межу між вегетативними вимогами природи, що є підставою фізичного життя людини, і вимогами ідейними, які ставить тільки людина, як жінка, так і чоловік. Природа каже: — „Ось ти — і жінка!“ але, щоб жити, жінка мусить мати таке саме необхідне право, як і чоловік, і домагатися його на основі людської поваги і справедливості, тоді як не все життя забороняється; не забороняють тільки плакати. Добре, коли жінка має в ліпшій випадку відповідні умови: родину, товариша-чоловіка, — а жінка — сирота? А жінка беззаконна? Яка цінна доля? — скраїна жука, хліб з ласки й повна упокореність. І от в ім'я кращої долі цих останніх жінок у першу чергу й за долю жінки взагалі й виступила О. Кобилянська на літературне поле.

Наталка Верковичівна в повісті „Царівна“ ті несприятливі обставини побороє, за яких упала Олена. В першій мірі Наталка хоче „мати таку свободу, щоб бути собі цілю“.

Офелія, Бондарівна і Кобеляки

На дискусійну статтю Ю. Косача „Горгола, молодість і Дездемона“ („Час“ ч. 15 [29]) ніхто не відгукнувся. Проте порушена тема „жінки“ і не є виключно літературною: вона обіймає всі без винятку багатогранні сторони суспільного життя, а порушена письменником і поставлена в містичній площині лише з огляду на особисті ставлення літератури в формуванні нашого національного обличчя.

Ю. Косач порушує тему Горголи, цієї „мітологічної“ персонажі, що уособлює в собі недосконалість людської психіки і характеру, зумовлену ще пануючими світоглядом і не задоволеннями наш розумом ідеологіями і критеріями думання, які є просвітництва, наше провансальство, побутовщина, етнографія. Однак Ю. Косач проблему розглядає так начебто ролю Горголи закінчили на малоросійському чорткові, на Стецькові, на „Стецькій вогні“ та ін. що лише топер вона перує нас час-о-часу, виповнюючи на таборному спеву. На це подала протилежну думку: Горгола, як невідомий силазнак нашого життя, еволюційний, дійшла до наших днів. Не міняючи своєї місці, вона не змінюється капітулювати. Модерна Горгола не така простакувата, як її прапрадіда, вона сьогодні вже не в шаравах і без оселедця, а в фальшову убрині і з тономом Рілле під пахвою. Сучасна Горгола інтелігентна, носить десятні часівські квіточки різних вузурницьких організацій, на неї ніхто не так як нашім, але її присутність відчувається серйозно: вона знає, грецько-класичні дани тоді, коли нашім часе шкільної проби того неспокійного духу Європи, який буває нахвалений герої театру Софокла, Кальдерони, Шекспіра. Жити мужньо і чесно, на раз усієї вісності „ні“ — відмовити „так“ — сьогодні так і завжди не такі вже популяристичні якості людини. Органічна потреба і органічна засвоєння надбаної тисячолітньої цивілізації — це не є капітуляція: „Наближимо до Європи“, не не наслідування, як наслідок, інакше, що репресентує найвищу духовність, не загораючи бреханнями з цим, і без потреби. Своєю вірністю

наиблагороднішим ідеалам маємо проконтролювати на кожному кроці; реалізація тут не допоможе, живемо в добу, яка вже не вірить в слова. Будучи маленькими людьми, від того, як зреагуємо на трагедію одинокі, навіть не підіймаючи на метр угору капелюха над головою, як утримасмося від спокуси, що веде до безпринципності, плебейства, ми можемо стати великими людьми.

„Історична“ Горгола вже безповоротно пішла в минуле, вона не збирається конкурувати з нашою сьогоденною духовністю. А щоб вона не псувала настрою, Ю. Косач може сказати не йти на вистави невідомих артистів у невідомих таборних театрах. Визнаючи зобов'язання на кожному кроці „Історичної“ Горголи, ми від того не станемо духовно багатшими і досконалішими. В довгостроковому історичному розвитку, як і інші народи, ми маємо свій історичний шлях. Не винен кум Цибуба, що й тепер ми подібуємо між собою камінню мертвої душі й убогої серця. На свій час кум Цибуба був найкращою людиною: здіймав при вітанні капелюха навіть перед незнайомими людьми, звертав з дороги вожа, коли хто йшов назустріч переважанню. Біла була б лише тоді, коли б він уперто деінде задунав би репресентувати українську націю. Жити котре, сюрприз, інакше в Кобеляках, що є частко предметом іронії, як безпринципний провідник, українські селяни на піщаному ґрунті, (з агрономічного боку невідомою для рослин) творять чудеса збираючи нечувані врожаї, вирощують нові сорти рослин, враховуючи останнє слово агрономічної науки. Людина Кобеляків ішла на габіти, але не зрікалася тих законів, які ведуть до прогресу, які борються із етнічною вартістю. І сьогодні, потрапляючи туди, Юрій Косач не обійшовся без застосування усіх атрибутів своєї європейськості.

Ю. Косач механічно пересаджує нас на європейський ґрунт: „Не Горгола, а Дездемона. Не Стецько з Гончарівцем, не Голошукенко... А Ганзел, Отелло, Присмер, Фальстаф“. Добре. Але певно Ю. Косач бачив українську духовність в особі, сказавши, цього ж Стецька? Крім двох можливостей існу-

1. Збагачувати власний дух, щоб бути прагматичним, сяючим, хвилюючим і зоряним у тисячох барвах.

2. Різбити себе, опрацювати, з дня на день, з року в рік, як бджола, вирівнювати, витончувати, щоб не було дисгармонії ні для ока, ні для серця, ні для зміска. — Витворити характер.

3. Бути собі цілю, щоб потім стати для одного чогось великого на всі часи або відлатись праці для народу.

4. Боротись за щось найвище, що сягає далеко поза буденне щастя.

Отже в першій мірі О. Кобилянська ставить глибоку проблему не тільки для жінки, але й для чоловіка: в першу чергу, ніж вийти на поле праці громадянського діяча, політика, письменника чи робітника в якійсь фаху, кожний відповідальний перед своєю совістю і суспільством робітник насамперед мусить попрацювати над собою, себе до праці підготувати. Навіть і для життя родинного, особливо для виховання дітей — майбутніх громадян, мусить кожний себе приправити. І наталка Верковичівна, хоч вірить в те, що обставини формують наші думки й сили, але вона ще більше переконана в тім, що людина ті обставини й побороє, перемагає й над ними панує. І ця ідея, що тільки людина, а не обставини, є творцем свого власного життя, є найголовнішою думкою її повісті „Царівна“.

Крім цієї теми О. Кобилянська в цій повісті проводить ще й багато інших, а власне ідею індивідуальної сили, творчого пориву та духовної гордості. „Чому в нас так мало гордості й відпору сили, — зазначає Наталка у своїм щоденнику, — так мало нахилу до величчя, так мало поривів до гордості“. Далі в цій повісті О. Кобилянська підносить ідею краси поруч любови й духовної чистоти. Коли б людина піднесла красу свого духа, тоді б затонули і „вартості“ й сучасна „мораль“ і рабські снини, що вигнаю-

ться перед сильнішим, і сплюз горі й саме горе... — Якби така краса поривала, пронизувала душі, вбила б усе лихо, вилізала б, немов ті хвилі при березі... все зло, що намулювалось...“ позолочувала б „те, що закинене, закидане, що поблізло, почорніло...“

Потім у цій повісті яскраво виначається інтенсивне шукання мужччини-українця, сильного, правдивого, талантом творчого, аристократа духом і демократа чиною; але такого серед українців, серед Орданих не знаходять: він тільки ще „йде мавпями“, „дузками вулицями“, а може його ще й немає, але „однак він прибуде“, й письменниця мусить вийти йому назустріч, ждати на нього й його привітати. А покищо такими творцями творчого життя є тільки чужинці...

Нарешті, своєю назвою повісті „Царівна“, а спочатку „Льорелі“ О. Кобилянська визначила новий образ української жінки, провідниці нових ідей. Але письменниця цей образ зачерпнула не із реальної дійсності, ні — бо в тих міщанських ролях такої постаті не було. Вона під впливом ідейних змагань чужинців шойно народжувалася. Бачило-фантазія „Льорелі“ Гайне в дивній сполучі з казковою українською „Царівною“ — витвором ідеальної жінки українського народнього генія, — це новий образ жінки, що з ірреального світу творчої фантазії генія зійшов у дійсність, це „Мати Божа“, Малюна, що з артистичного іконописного образу зійшла в реальний міщанський світ, щоб „там відкрити очі духово стійких і нужденних на цінності нового життя. І в цій моменті тодішньої критики цієї повісті не відчула ту творчу тенденцію письменниці, що коли бідна дійсність не відповідала вимогам духа, то залишається тільки одно — національні витвори цього останнього переносити в те нужденне життя й перетворювати його в новий світ правди, добра і краси, у світ казки... Цей новий світ по образу й подобию власного духа О. Кобилянська й творить.

ють і інші, класифікація на плюс і мінус не задовольняє. Крім Голошукенки ми також маємо героїчну спадщину історичної пісні, неперушні глиби нашої духовності, не зазначені літературою. Крім, як каже Ю. Косач, „цієї розлапистої, цієї гергенської, вайзуваті, п'явельної, розгуляної, розсентиментальної, цієї „царівної“ України“, ми маємо, наприклад, постать Бондарівни, з її героїчною прометейською вдачею. Сателітної ролі Горголи в нашій духовності, як і в кожній іншій, не вбачи. Кум Цибуба прийшов до наших днів завдяки М. Гоголю. Навколо наших плечей — Т. Шевченка, І. Франка крутилося безліч герген-сателітів. Там, де є полонна, там є зерно, але кожному є також і своє місце і ціна.

Глянувши через позбавлене скло на наше сьогоденне метушливе життя, легко помітити факти тієї ж, але змодернізованої вайзуватості, розлапистості, певніша більш-менш простоїно поставити себе, як пашути часописа, „перед зовнішнім світом“. В літературі говоримо про графоманів в театрі про побутованих, в політиці про малахію. На літературних конкурсах у нас преміюється зовсім різної творчості, а потім як наслідок вона проголошується епохальними. Або чого варті генеральний погляд на літературу нашої політичної еліти: чим більше в творі патріотичних вигуків, тим краще. Хіба не було нагода трагічно перекоханість, що патріотизм сам по собі не дає, що до нього потрібний розум. Фізична сила піниться найкраще і вона необхідна і може-хоча лати в сполучі з великою мудрістю нації. Не будемо говірити чи не гергенське розуміння, чи ні, але одно ясно, що такий підхід до суспільно-політичних і культурних завдань не забезпечить спроможності вийти в коло передових народів світу, до чого ми так уперто пнемось. Мусимо відштовхатися від себе каменюку, ах вічно таке нас на дло. А коли не маємо природної тяги до вішності, до аристократизму, а траєма лише ролю, в душі задовольняємося тим, що й на своїй нам ніщо і сито, то взагалі нічого борюється.

Тема Горгола чи не Горгола сьогодні значно розширилася. Вона не є лише культурницькою забавою. Вона є трагічною, а якого набиратимуть старту всі проєкти національної самості. Програ-

вали й опинитися за бортом лише через неможливість самопознаних. Завжди думали, що ми вже сильні, культурні, а коли приходила проба цієї сили і культури, доводилося гірко розчаровуватися.

В нашій літературі за рахунок дискусій про І. Мамула і стилі варто було б поставити дискусію над проблемою сучасного позитивного героя. Випало б на поверхню багато справ, яких ми або не помічаємо, або просто соромимося. Не досить для сучасної людини, щоб зазвичай передовою, оперували декількома „культурними“ словами (комунікат, інтенції, сатисфакції) не досить джентельменських жестів. Будемо шукати, випорачи, тих відо живих і вічно будучих ферментів аристократичного духу, на яких не раз опиралася світова цивілізація. Будемо шукати по всій планеті, не лише на березі Темзи чи Сени, а й над Дніпром. Голодна Європа, яка не раз здавала нас за горілку, не є для нас ареною для беззастовничого імпорту дисциплінової духовності. Як і ми, Європа теж має свою Горголу. Сьогодні німецький Голошукенко з кардашуватим носом тільки вештається по естрадах і „сміється“ публіку. Шукати золота, треба забезпечитися від можливості наткнутися на європейську Горголу.

Ю. Косач порушив актуальну проблему. Від віраго віршів і зазвичай наше місце в світі. Очевидно, безнадійна річ надати масовості а нашому контакті з світовою культурою. Жити не пісня, герої завжди були одиниці. Культурний розвиток людини залежить не від кількості прочитаних книжок, не від знання чужих мов (іх речі самозрозумілі), а від духовної потенції і втрачається на висоті щастя та розуміння. Нас ніщо „протегарувати“, а по ній ми йде і сама протегаруватися, і ми завжди були лише масою, народом. Наш шлях вперед лежить через плебейну мішню європейської еліти. А народ відома не виставля.

„Історична“ Горгола не страшна. На її вказівку кожен таборний актор, а от архаїчна модерна Горгола житається кожним. Вірно погоджує Ю. Косачем проблему графа відо підняти і поглибити.

Леонід Білецький

Ой, що ж то за шум?

Той шум, що зчинився в бандерівській пресі навколо моїх статтів, маю нагадує серйозну спробу розібратися в кардинальних проблемах нашого визвольного руху, а скорше нагадує „проработку“ укладеної от генеральною лінією, що налягає вже знайома людям зі сходу. Як там справа йшла не про те, щоб розібратися у чомусь і довести щось, а щоб перекричати, залякати й стероризувати, так і тут все зводиться до того, щоб пригрозити страшними порівняннями, грізними натяками і тому подібним „аргументами“. Різниця в „аргументах“ і способах залякування не засаднича, а формальна, як того вимагає інше місце і час. Там вживали слова—контрреволюціонер, націоналіст, а тут—комуніст і московський прислужник. Там залякували назвами диверсант, шпигун, шкідник, а тут незловимим зіставленням моїх статтів з одночасними якимись виступами московської „Правди“ (на жаль, не маю змоги читати її) і так далі. Ні одної відповіди на мої аргументи по суті. Я поставив сім запитань редакції „Українська Трібуна“ й „Час“. Жодної відповіді, хоч запитання торкалися справ, порушених самою ж „Українською Трібуною“ в статті „Крапка над і“. В статті „Форд і корова“ я спробував сам критично розглянути одні з засадничих, програмових питань ОУН—Бандери—питання „депролетаризації“ і от в галасі, що зчинився навколо моїх статтів, жодного слова ні за, ні проти „депролетаризації“, так певаче її корова язиком злизала. Про що це все говорять? Це говорять про те, що людям нічим „крити“ і тому пускаються в ход „аргументів“: контрреволюція, диверсія, шпигунство, чи то пак (іскреплюючи)—комунізм, марксизм, національна зрада і так далі.

Можна було б пройти мимо такої низькопробної „дискусії“, але оскільки вона баламутить голови людям, не спокуючи в політиці, оскільки автори з „Української Трібуни“ цілком явно мутять воду для того, щоб ловити в ній рибку, я змушений відповісти, так самішньо, як змушений був відповісти на демагогічні виступи російського чорносотенця Н. Чухнова.

В „Українській Трібуні“ від 11.9.47. в статті М. О-в „Фронт рабів отечества чужого“ наведено матеріали з виступу В. Винниченка в Парижі, з журналу „Наша Боротьба“ (орган УРДП), з журналу національно-державницької думки „Проблеми“, з часопису українського студентського товариства „Січ“—„Студентські обрії“. Ті матеріали, справді дуже схожі між собою, дають шість підстав „Укр. Трібуні“ твердити, що маємо на еміграції квосяноланний фронт „рабів отечества чужого“ для побороювання і розбросання українського національно-визвольного руху. Що ж то за страшні такі матеріали?

Для прикладу наведемо одну шпигунську статтю з журналу „Студентські обрії“ (між іншим, націоналістичного, тільки не бандерівського напрямку). Ця стаття, як зазначає „Українська Трібуна“, „акцентує для українського читача“ журнал „Студентські обрії“: „Політично-національна проблема полягає в тому, що народи землі, які понад чотири століття один одному доступні, а потім більше й більше один проти одного наставали, один в одного заплютались і один від одного стали загорожені—мусять прийти якийсь порядок, в якому більше немає необхідності і безгальмівної політичної суверенності, в якому німа не є більше улюблена раша (селян і аристократів)“. Цитати з „Визволення“, „Нашої Боротьби“, „Проблеми“ нічим не різняться від наведеної і, очевидно, так само відносяться до українського суспільства обгово-

рює пнів порушену в півлі світовій пресі проблему сати та світу. За не обговорення „Українська Трібуна“ й відноситься Винниченка, „Нашу Боротьбу“, „Проблеми“ й „Студентські обрії“ до фронту „рабів отечества чужого“.

Але „Українська Трібуна“ несправедливо послаблює цей „фронт“ виключенням з нього ще одного, дуже солідного учасника його, офіційного бандерівської партії—журналу „Визвольна Політика“. В ч. 6-7 цього журналу за червень-липень, в статті Віктора Віго „Єдність світу і свобода народів“, на стор. 10 сказано буквально таке: „Сталася певна диспропорція між рівнем науково-технічного і рівнем суспільно-політичного розвитку людства. Внаслідок цієї диспропорції втворився такий стан, що атомова енергія, володіння якою могло б ушастити людство, зробивши людству дійсно царем природи, не може бути ніяк поставлено на службу людству тільки через те, що для цього потрібна така господарська й політична єдність світу (підкреслення „Визвольної політики“), якої ще нема в нинішньому, поділеному на антагоністичні держави й державно-політичні системи, світі. Через те й сталося так, що атом уже перетворився на жах і прокляття людства, стаючи кошмарним знаряддям руйнівничої війни, неминучої при сучасній організації, гіршій при сучасній неорганізованості світу.“

Таким чином, бандерівський офіційний більш виразно, ніж „марксистська“ „Наша Боротьба“ обговорює проблеми єдності світу, проте не заносить себе до фронту „рабів отечества чужого“. І не не тому, що права рука бандерівської публіцистики не знає, що творить її ліва рука, а тому, що для бандерівської публіцистики йдеться не про те, щоб з'ясувати правду, а про те, щоб перекричати протини, не про те, щоб на нашій пресі виходувалась політика українська еміграції, а щоб її дезорієнтувати, затуркати й як отару овець загнати в свої „70%“.

Але бандерівська публіцистика не тільки фальшиво коментує чужі цитати, вона, вириваючи ті цитати з контексту, свідомо калічить, перекручує і навіть фабрикає їх. Ціла бандерівська преса повна таких перекручень і фальшувань. Ось, для прикладу беремо „Лист до редакції“, уміщений в „Українській Трібуні“ від 2. 10. 47 року. Автор листа протестує проти статті Чарнецького „Галичани й наддніпряни“, уміщеної в „Укр. Вістях“. Що ж його обурює? А ось таке місце: „Наші наддніпрянські брати закладають галичанам засміченість поліонізмами, а нині, вже під впливом большевизму (підкреслення „Укр. Трібуни“) ще й буржуазність, консерватизм, прив'язання до титулів і

Сплата національної вкладки є національним обов'язком кожного українця/ки на чужині.

т. д.“ За типовим автором виходить, що нині „наші наддніпрянські брати“ „опановані большевизмом, а коли так, безумовно ведуть і відповіду большевизму роботу“. Читачу, зверни увагу на це „за автором виходить“ і „а коли так“. Це ті, розкидані по всій бандерівській пресі переходи ланки, які зв'язують чийсь думки з наклепними висновками редакції. Бо коли твердження про те, що „під впливом большевизму“ багатьох наддніпрянців разить консерватизм, прив'язання до титулів і навіть „буржуазність“ галичан, коли це твердження і було б вірне, то з нього аж ніяк не випливає, що наддніпрянці „ведуть большевизму роботу“.

В такий спосіб перекручено авторами з „Української Трібуни“ цілий ряд тверджень з моїх статтів. В суті речей усі мої думки перекручені й зфальшовані і я, не маючи ні місця, ні часу докладно розібратися в цьому, наведу тільки окремі приклади.

Ось стаття „Неуки в ролі унтерів“ Г. С-уна („Укр. Трібуна“ від 23. 10. 47). Цитата з моєї статті: „Пляни гетьмана Мазепи провалились тому, що він справлявся хоч і на самостійницьку, але не на державнотворчу верству, козацьку старшину“. Висновок автора з „Укр. Трібуни“: „Отже, (читачу, знову переходова ланка до брехні—„отже“) Мазепа... несправлявся з державнотворчим чинником“. Але де я так сказав про Мазепу? І вже після цього „отже“ в наступних числах „Укр. Трібуни“ ввесь час закладає мені, що я зводжу наклеп на гетьмана Мазепу, як на недержавнотворчий чинник. Але ж той наклеп зводять своїми „отже“ демагоги з „Укр. Трібуни“. В тій же статті Г. С-уна далі сказано: „Виходить, (читачу, увага—знову перехонова ланка до брехні) за М-ком, що за часів Мазепи на Україні була більш-менш численна дворянська верства, на яку він міг би, коли б хотів, спертися“. Але так „виходить“ тільки в авторів „Укр. Трібуни“. А в мене „виходить“ якраз навпаки—Мазепа не створив своєї абсолютної монархії (єдино можливої на той час української держави) тому, що не було на Україні дворянства (основи абсолютної монархії), а була недержавнотворча козацька старшина, яка тоді тільки починала ставати дворянством і то не під власної суверенності, а з ласки Москви, тобто дворянством не українським, а московським. При чому ж тут „отже“ й „виходить“? Можна мою концепцію заперечувати по суті, але не приписувати мені зниження ролі гетьмана Мазепи. Для перевірки відсилаю читача до моєї статті „Гетьман Іван Мазепа“, уміщеної в роковини його смерті в „Укр. Вістях“. ч. 61-62, так само як і до цитованих „Укр. Трібуною“ моїх статтів.

Сплачуйте національну владу за 1947 рік у висоті 20 марок за рік.

В статті Дидька Максима „Що то вчність?“ найбільше розсипано отих перлів „отже“, „виходить“ і т. д. В статті „Соціалізм і Україна“ („На Чужині“ ч. 22, 23) я писав: „Не можна уявити сучасної нації без високорозвинутих міст. Тому провідною верствою сучасної нації був донедавна міський стан заможних людей—буржуазія. Тепер такою провідною верствою стає теж міський стан—робітництво. Правда, наші українські міста Москва поспішно русифікує й навіть колонізує. Це є боротьба за Україну... Ми повинні виповнити українським національним змістом політичний рух українського, хоч би й зрусифікованого міста. Українське, хоч би й зрусифіковане місто не буде протистояти українському селу“. Можна сперечатись про те, чи було український робітник, що часто говорить російською мовою, шатримувати самостійну Україну (я певен, що буде). Але Дидька Максима цілком не те. Його цікавить, де б можна було встановити оте „виходить“, „отже“ і т. д. І він знаходить: „Виходить—паше Дидько Максим—нема жадної державнотворчої верстви“. Ні, Дидько Максиме, „виходить“, що та верства є—робітники міста й села (в тому числі й зрусифіковані). То вам хотілось би, щоб інакше „виходило“. Цитуючи уступ з програми УРДП, Дидько Максим робить

несподіваний висновок, що „соціалісти європейських країн не вважають суверенності своїх народів загрозою людства“ а от, мовляв, УРДП, та і всі інші українські партії (крім партії Бандери), становлять „фронт“ рабів отечества чужого“. Взагалі, „Українська Трібуна“ зворушливо обороняє європейський соціалізм, правда, там тільки, де треба бити соціалізм український. В статті „Форд і корова“ я повторив ходячу під Совєтами приповідку: „у нас і коні газети читають“. Сепс її—большевики стільки витратять на пропаганду, що газет і коням вистачило б, а от людям не вистачає їсти. Але в Дидька Максима і тут „виходить“: „Коні і селяни!—паше він—Яке порівняння? Тільки концепція диктатури пролетаріату... може допустити подібне порівняння“. От на такому коментуванні чужих думок побудовані всі аргументи Дидька Максима. Шкода праці, Дидько Максиме! Ви краще написали б статтю, як ви тепер дивитесь на „депролетаризацію“ робітництва.

Те саме можна сказати й ще про одного коментатора моїх статтів з „Української Трібуни“—про Бориса Озерського. Тут фальсифікація чужих думок доведена, можна сказати, до вершини досконалості. Ми спеціально перевірили окремі твердження автора і переконались, як цинічно він оперує чужими думками. В статті „Троїський кінь марксизму“ „Укр. Трібуна“ за 6.11.47 р. Б. Озерський цитує журнал „Наша Боротьба“: „Демократичний соціалізм є нині найдешевшим шляхом розвитку людства. Але історія не завжди йшла найдешевшими шляхами. 1933 рік

Українці на чужині у всіх краях добровільно сплачують національну владу, щоб спільними силами змагали до кращого майбутнього.

в Україні, націонал-соціалізм в Німеччині—тому яскравий доказ“. Отже (увага, читачу, ланка брехні—„отже“) на думку „Нашої Боротьби“ большевизм все таки прогрес“. Але де сказано, що прогрес? В такому разі, і націонал-соціалізм мусить бути прогресом. Проте, Озерському не впадило це сказати, він же хоче довести, що „Наша Боротьба“, що Ів. М-ко ведуть „прямо в ідейні обійми Кремля“, тому він поминяє націонал-соціалізм, навмисно ототожнює слово „історія“ і слово „прогрес“. „Ловкість рук і вікакого мошества“—сказали б в Одесі.

Але найдосконалішим у Б. Озерського є монтаж цитат. Це справжній високомистецька робота! Нам важко навіть її показати. Читач, певно, знає, що таке фотомонтаж. Можна взяти фото Сталіна і фото пані Перон і змонтувати їх так, що вони одне в одного в обіймах. Важко навіть знайти лінію монтажу, тобто, де світланні штучно поєднані. Так само важко в цитатах Бориса Озерського знайти лінію монтажу. Все ж це легше зробити, ніж, наприклад, розшукати зловісний шокляди по таборах. Тож спробуємо.

Борисові Озерському треба прокрити такі патетичні фрази: „Як же можете ви виправдувати насильну колективізацію і инажати її прогресом“ (підкреслення Бориса Озерського). І друга: „Божевільний або злочинцем є той, хто твердить, що для прогресу людства потрібні були 10 мільйонів трунів українських жінок, дітей“. Але, щоб прокрити такі речі, треба мати підстави. Борис Озерський вирішив змонтувати ті підстави з цитат, наібраних з журналу

„Наша Боротьба“. Ставлення цього журналу до насильницької большевиської колективізації відоме. Боротьбу селянства проти большевизму цей журнал називав „справедливий протест селянства проти насильницького руйнування традиційних форм життя“ („Наша Боротьба“ ч. 4, стор. 15). Тут ясно все—і ставлення до колективізації і до „10 мільйонів трунів українських жінок і дітей“. Але Борис Озерський не це хоче бачити. Він хоче бачити пані Перон в обіймах Сталіна. Тому він бере пошпигунські виставляє ланки брехні, дитячі. Ось цитата з стор. 16 „Наша Боротьба“ ч. 4: „Якщо хуторянський протест проти системи великого сільського господарства буде неминуче з кожним роком замирати, то протест нових людей проти нового створеного большевизмом паразитизму і поневолення буде з року в рік міцніти. На цей протест і спирається новий революційно-визвольний рух під Совєтами“. Тут немає випро-

Національна владка дає матеріальну підбудову наших загально-громадських установ щодо захисту і допомоги всім українцям, розкиданим поза Батьківщиною.

радянська насильницької колективізації і голоду 1933 р. Тут тільки констатується нова форма протесту проти большевизму, яку український визвольний рух не повинен прогледіти, бо інакше він вістане на цілу добу. Читаємо, за Озерським, далі назад, по-жидьськи, на стор. 15 другу цитату: „Коли ми бачили смерть нашого народу в 1933 році і безсилля хутора протистояти ілустричному місту, ми зрозуміли, що майбутнє нашої нації не в боротьбі хутора проти міста, а в перетворенні українського міста з знаряддя Москви на знаряддя й провідну силу української нації“. (Підкреслення оригіналу). Так само тут журнал „Наша Боротьба“ протестує проти перетворення українського міста на знаряддя Москви (згадаймо десятки тисяч хлібозаготувальних—партійних і безпартійних з міста) і боротьбу за перетворення українського міста на знаряддя й провідну силу української нації. Чи є тут що протакраїнське? —Немає... Тепер подивимось, що з цих двох цитат зліпав Борис Озерський і якими ланками брехні він їх пов'язав. Читаємо за „Українською Трібуною“: „Хуторянський протест проти системи великого сільського господарства буде неминуче замирати з кожним роком“ (як працює цього, автор згадує „смерть нашого народу і безсилля хутора протистояти ілустричному місту“). Монтаж готовий, Сталін і Перон в обіймах! „Наша Боротьба“ раїс, що голод 1933 р. спавив хуторянський протест. Б. Озерський почав кричати: „Це був не конфлікт міста з селом, а конфлікт большевизмської Москви з національною Україною“. Пане Озерський, так що ж думку ви викрали само з „Нашої Боротьби“, з отєї цитати, від якої ви відрізали слова: „перетворити українське місто з знаряддя большевизмської Москви на знаряддя й провідну силу української нації“. А відрізаючи це місце, ви решту злипали з іншою цитатою, а відрізаючи б'єте злипали. Ну, хіба можна так баватись, пане Борисе Озерський?

На цьому ми закінчуємо трохи нудний, але потрібний розбір про методи дискусії бандерівської преси. Ті методи нечесні, фармазонські. Читач бачить, що цитати з чужих статтів, які наводять автори з „Укр. Трібуни“, викривлені, зфальсифіковані й перекручені.

Надзвичайний собор української греко-православної церкви в Канаді

Канадський український релігійний двотижневик „Вісник“ ч. (808) 20 від 15. 10. 1947 р. повідомив, що за благословенням Високопреосвященного Архiepіскопа о. Іоанна Теодоровича Консисторія Укр. Греко-Православної Церкви в Канаді скликає Надзвичайний Собор цієї Церкви, який відбудеться в середу й четвер 12 і 13 листопада 1947 р. р. у Вінніпег, Манітоба.

На Соборі будуть обговорені й вирішені такі справи:

1. Формальне обрання Преосвященного Єпископа Мстислава Скрапка списком Укр. Греко-Православної Церкви в Канаді.

2. Справа взаємовідносин між Укр. Греко-Правосл. Церквою в Канаді і Американсько-Українською Православною Церквою в Сполучених Державах Америки.

3. Справа взаємовідносин між Українською Греко-Православною Церквою в Канаді і Українською Автокефальною Православною Церквою на еміграції з Митрополитом Полікарпом на чолі.

4. Пенсійний фонд для священників Укр. Греко-Православної Церкви в Канаді і їх родичів.

Згідно з статтю 14-ю статуту Української Греко-Православної Церкви в Канаді участь в Соборі візьмуть Високопреосвященний Архiepіскоп о. Іоанн Теодорович і духовництво, делегати від повнолітніх громад, місій і парафій, члени Консисторії члени сталих комісій, створених Собором, і редактор органу Укр. Греко-Православної Церкви в Канаді.

На фото: Одна з двох українських могил у Пльохінгені, тепер повністю зруйновані. Дивись попереднє число нашого часопису ч. 83, допис „Варварство чи провокація“.

Успіх українського співака

На міжнародному концерті в міській залі м. Ділінгену блискучу перемогу здобув наш оперний співак (лірико-драматичний тенор) Григорій Шведченко.

Учасники концерту (німці, естонці, українці і литовці) не були ні одного віку, ні однієї школи, ні одного обдаровання. І коли з початковою німецькою співачкою наш вироблений співак не мав чого змагатися, то для змагання з артистичними бас-баритонами п. Бакунасом (Литва) чи з мецо-сопрано Маргаритою Дігел (Естонія), йому вже було поле для змагання.

Але п. Г. Шведченко переміг. Приємним і водночас дужим, сказати б енергійним голосом співав він арії з опер Пуччіні та Бізе, пісню Степового „Три шляхи“ і ряд італійських пісень в італійській мові.

В павзі між двома частинами (паузгал трохи розтигнутого і все

ж дуже цікавого концерту) автор цих рядків мав нагоду познайомитися з шановним співаком. Ось відповідь п. Шведченка на кілька запитань:

1. Для того, щоб здобути цей, як ви говорите, успіх, я не падаюся лише на природний голос, а дуже багато працював над собою і тепер працюю.

2. В нашій українській опері, не можу працювати з кількох причин. Найголовнішою є та, що я веду в таборі, де мешкаю, співочу школу. Її відвідують 9 осіб, з яких троє дуже багато обізнаних.

3. Коли закінчу працю з учнями, то думаю виїхати концертувати в трьох зонах Німеччини.

Від себе ми можемо тільки побажати успіху молодому шановному співакові, а також, коли не буде можливо, виступити в нашій емігрантській опері.

В. ГАЛЬЧЕНКО

Наука й техніка

Ще понад півроку тому професор університету в Манчестері фізик П. Блекетт висловлював свою думку про те, що перша науково дослідна енергетична станція в США могла б бути споруджена і давала б енергію через два роки.

Пальне а катанів кукурудзи

Д-р Л. Б. Говард працює над методом виготовлення синтетичного пального для двигунів внутрішнього згорання (автомоторів тощо) з катанів кукурудзи та інших сільсько-господарських покривів. Нова будова лабораторія цього вченого має дати можливість виготовляти до 2000 літрів пального за визначеною методою протягом одного дня.

Проміня Рентгена допомагає поліції

Прикордонна поліція США використовує проміня Рентгена для виявлення незаконно перевозимих через кордон предметів. Подорожувачів підозрілих осіб прослідковують при допомозі спеціального апарату, що зветься „інспектоскоп“ з голови до ніг. Завдяки цьому апарату, має бути можливим встановити безпомилково, чи подорожувач має при собі ювелірні та інші заборонені предмети.

Безпильність в наслідок радіоактивності

Вперше вгадується в одному з офіційних видань в США про вимірвання рослинних організмів в наслідок впливу вибуху атомової бомби. Виявляється, було встановлено, що наслідки впливу і прося, що знаходяться в місцевостях, які оточували райони вибуху атомової бомби в Японії, залишилися безпильними. В повідомленні перераховується також цілий ряд інших явищ, між іншим в цьому говориться: „Мікро-

скопичні дослідження показали, що в структурі рослин відбулися далекоидущі особливі процеси. Цілий ряд анімів в рослинах були помітні також неозброєним оком. Так, на листках рослин були помітні ясніші смуги і навіть зовсім білі плями. Ці останні явища пояснюються руйнуванням хромозомів радіоактивними променями.

Різнокольоровий фарбовий розбизкувач

Берлінська фірма Siegfried Krafczyk виготовила новий розбизкувач фарб, що ним можуть користуватись малювальники для намалювання покривів, декоративних оформлень тощо. Цей розбизкувач відрізняється від виготовлених раніше тим, що може містити в собі одночасно декілька різних фарб в замінних посудинах. Отже, ним можна фарбувати різними кольорами. Розбизкувач легко пускаться в рух, він незалежний відстороненого компресора і не потребує гумових рур для подачі стисненого повітря.

Дешевий холодильник

Одна з німецьких фірм продемонструвала на виставці в Ляйпцигу холодильник для збереження харчових продуктів в хатньому господарстві, зроблений з спеціального теплоізолюючого бетону. Цей холодильник особливо вигідний в теперішні скрутні часи тим, що не потребує для одержання низької температури ні газу, ні електричного струму. Охолодження в ньому досягається протіканням холодної води в водогоні через спіралеподібні системи рур в середині холодильника. Його можна поставити де завгодно в помешканні. Користування ним безкоштовне і не потребує нагляду.

Ю. Ф.

Нові методи кольтпортування власних творів

До редакції „УВ“ 14. 11. 47 р. надійшли п. Омеляський і залишив записку та лист до редакції, якого змістимо тут.

Шановна Редакціє: Я недавно прибув до американської зони, не знаю праці, засобів до життя і шукаю своїх знайомих. З цією метою Вашому часопису вмістив і оголошення про розшуки. В скорому часі на мого ім'я прийшов пакунок від якого, Івана Манила післяватою на 18 НМ. Дружина викувала па-

кунок в надії, що це подарунок від якихось добрих людей.

Яке ж було моє здивування, коли дома, розкривши пакунок, ми знайшли дві книжечки байок Івана Манила та ще три інші вишання того ж самого Манила.

Ласкаво прошу передати цей пакунок шановному видавцеві, а Манила прошу би повернути мені обманом взяті у мене 18 НМ. Прим. Редакції: Коментарі зайві.

Омеляський.

Повідомлення

Святочна інавгурація

нового академічного року 1947/48 відбудеться в четвер, дня 27. листопа. 1947, о год 11.30 в залі Бюргертеатру, Кірхенштр. 6 біля Макс Веберштр., дала трамвайні 4, 12, 19).

Порядок свят:

- 1) Шара: Гумо: Ave Maria виконає М. Рудак в супроводі фортепіано та скрипки;
- 2) Проректор проф. В. Шербазіський: Звіт про діяльність УВУ за минулий академічний рік;
- 3) Проректор проф. д-ра І. Міркуша на тему: Школа в прийдешній;
- 4) Вручення почесного докторського

диплому проф. В. Шербазіському: 5) І. Брамс: Концерт D-dur I. част. Allegro non troppo відіграє проф. В. Ціск (скрипка).

Ректорат Українського Вільного Університету.

Час праці в Санітарно-Харитативній Службі в Мюнхені згідно з новим подом від год. 8.30 — 13.30. В суботу від 8.30 — 12.00-1 год. Кожного дня праці, крім субот, чергування від год. 14 — 16.

В веділлі української свята обох перекладах обрані до державної свята бюро СХС записані.

Управа СХС.

Р О З Ш У К И

— Трофименко Галину, Людмилу, Оксану розшукують родичі. Писати на „Українські Вісті“ 36—29

— Онукін Зою і Юру — розшукує бабушка Люся. Зголошуватись на „Українські Вісті“ 71—1

— Євгена шукає Віра Тольчинська, — (13b) Bissenhofen bei Kaufbeuren, Gasthaus „Zur Post“ 84—3

— Тимоненка Івана, Дубану Дмитра, Покрасенка Олександра, Грипенка Пилипа, Панченка Івана розшукує Тимоненко Леонтій. Відшукнутися на „Українські Вісті“ 89—3

— Дружину Марію Павліну, уроджену Тарнавську (Возню), племянницю Заставнюка Тараса Васильовича (Тернівка) — шукає протоієрей Семенович Олександр, — Amberg, Standortplatz 293. 20—2

— Сина Тараненка Володимира 1927 року народження, в травні 1947 р. знаходився в Румунії — шукає мати Ewdokija Taranenko, Lager „Parsh“ -baracke, S. Salzburg, Austria. 93—2

— Друзі і знайомі — відшукніть: Наталі Тернова-Гайвас, Lager „Korügen“ (24 b) Heikendorf üb/ Kiel. 94-1

Сарахман Розалію а Фельштина, пов. Самбір, пошукують Чошко Володимир і Розалія. Зголошуватись на „Українські Вісті“ 92—2

— Тонкоблатов Константин з Америки шукає Шмаїл Петра. Повідомити на „Укр. Вісті“ 104—1

— Рідних і знайомих розшукує Бурі Анна. Зголошуватись на „Українські Вісті“ 109—1

— До 26-го листопада 1947 року. Шановне Панство Перерву вітаємо з срібною свадьбою та щиро побажання всього найкращого. Подружжя Сіверських. 110 1

— Клемку Ліпінську з сест. Колодійки Скальського повіту. Хто знає про місце перебування або про її долю просимо зголошити: Slwerskyj, Augsburg, Tunnelstraße 8. 111—2

— Сестру Марію Вапик і племянницю Галину Бельов з Тернополя шукає Нікітук Михайло з Подліс, Конельського повіту. Адреса — Лямар, Delmenhorst, DP-Camp Weserflug. 112—1

— Сина Романа та Володимира Мерешків шукає мати Михайліна Мерешко. Mainz-Kastel, Holz-Kaserne, DP-Lager, Bl. 4. 115—1

— Дочку Віру Петровську, останню працювала в Бізефельд на толоновій фабриці та сина Миколу Петровського, останню працював Грос Розен (Шлезьк) шукає батько Петровський Михайло. Regensburg, Ganghofer-Siedlung, Belkestr. 26 - 50. 118—2

БІБЛІОТЕКА НОВІТНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Іван Багряний: „Золотий Бумеранг“	стор. 181	виправлено
Улас Самчук: „Юність Василя Шеремети“ ч. I	стор. 170	ціна 12.50
Улас Самчук: „Юність Василя Шеремети“ ч. II	стор. 170	ціна 9.50
Іван Багряний: „Тигролови“ ч. I	стор. 170	виправлено
Іван Багряний: „Тигролови“ ч. II	стор. 140	ціна 8.50
Тодось Осмацька: „Старший Воєвода“	стор. 123	ціна 8.50
Юрій Косач: „Еней і жінки інших“ (після повісті в Альманасі МУР)	стор. 200	ціна 12.00
Іван Багряний: „Morituri“	стор. 123	в друку
Іван Багряний: „Розгром“	стор. 123	в друку

ІНШІ ВИДАВАННЯ:

І. Мазена: „Штапи нашого відродження“	стор. 180	ціна 10.00
Дж. Оруел: „Колгосп тварин“	стор. 100	ціна 3.00
С. Пілгавий: „Українська інтелігенція на Соловках“	стор. 100	ціна 8.00
Альманах Об'єднання Українських Письменників „МУР“	стор. 200	ціна 12.00
М. Хустинський: „Атом і його енергія“ (люстр.)	стор. 43	ціна 4.00
Ю. Шерех: „Головні правила українського правопису“	стор. 64	ціна 3.00

ЗАМОВЛЯТИ:

від гуртових замовлень 20 % знижки!

В американській зоні: Ukrainische Buchhandlung, München, Dachauerstraße 9

В англійській зоні: Fryhorij Wyschnowj, Hannover, Möckerostraße, DP-Lager, Block II, Zimmer 4

У французькій зоні: Stepan Schepelawj, Kisllegg im Allgäu, Emelhofen-Rathaus

ЗАКОРДОНОМ: Ukrainian Publishers and Booksellars 216, Sussex Gardens, Paddington LONDON W2

Повідомлення

Подаємо до відома, що Д-р мед. Іван (Йоган) Смал, практичний лікар зі Львова, що мешкав від 1. березня до кінця травня 1946 року в Мюнхені, при Інфантеріштрассе 13, а від червня 1946 року — в СС-казерне Фраймал, zatrudнений у нас як фабричний хемік, з дня 1. вересня 1947 р. звільнений від цього обов'язку. За всі зобов'язання (борги або інші) фірма не бере від цього дня жадної відповідальності.

Всякі розповсюджені вістки про нашу фірму через Д-ра медицини Смала просимо вважати за недійсні.

Д-р Константин Церквиз, Хемічно-технічна виробля Мюнхен, 13, Гесштр. 132-а.

ОГОЛОШЕННЯ

В зв'язку з перевесенням, замовникам на бандури надалі звертатися на адресу: Goslar-Harz, Petersberg 1, Hontscharenko P. 95—1

ДО НАШИХ ЗАМОВЦІВ

Подаємо таксу оплати за надрукування оголошень в нашому часописі 1 стор. — 600 НМ, 1/2 стор. — 350 НМ, 1/4 стор. — 200 НМ, 1/8 стор. — 100 НМ, 1/16 стор. — 50 НМ, 1/32 стор. — 25 НМ. В тексті — 100 % надвишок.

РОЗШУКИ — 50 пфеніг. за кожне окреме слово.

Належну суму слід надіслати разом з текстом оголошення.

Без попередньої оплати — оголошень друкувати не будемо.

Адміністрація.

Часопис „УКРАЇНСЬКІ ВІСТІ“ виходить ДВІчі НА ТИЖДЕНЬ: у середу і суботу. Приймається передплату:

На 1 місяць — 8 НМ

„ 3 „ — 24 НМ

Ціна окремого числа 1 НМ

Організуйте групову передплату та зголошуйтеся для кольтпорту. — Кольтпортерам знижка 20 % — У справах передплати, одержування часопису, зміни адреси тощо — звертатися заочно і особисто до Адміністрації.

Administration „Ukrainaki Wisti“ Neu-Ulm, Ludwigstr. 10.

Видання „УКРАЇНСЬКІ ВІСТІ“

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

Головний редактор Ів. БАГРЯНИЙ

Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи, а з приходу невідповідних дописів заступається лише в особливих випадках. — Дописи і листи в справах редакційних адресувати не окремим редакторам, а Редакції.

Redaktion „Ukrainaki Wisti“ Neu-Ulm, Ludwigstraße 10

Редактори приймають особисто в українському таборі II. Ульм — Блок „А“ від 8—12 год. щодня, крім субот.

Authorized by European Command Civil Affairs Division APO 757 — AG 3837 — GEC-AGC — 14 July 1947

Druck: Ukrainische Zeitung Neu-Ulm, Ludwigstraße 10